

Moč besede v odkrivanju resnice

– druga okrogla miza v sklopu 70-letnice Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina

Besede prepletajo naš vsakdan, nas venomer vabijo v druge, nepoznane svetove in nam odpirajo vedno nova spoznanja. Njihova moč je v tem, da odkrivajo resnico o človeku in svetu.

Na drugi okrogli mizi ob 70-letnici Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina, ki je potekala v četrtek, 16. 12. 2021, smo gostili nekdanje dijake naše šole, ki so se uveljavili kot literati in novinarji. V sproščenem, a poglobljenem pogovoru o besedah, s katerimi nenehno nagovarjajo množice, so se nam pridružili **Simona Semenič**, dramatičarka, performerka in režiserka, dobitnica mnogih nagrad, **Diana Koloini**, dramaturginja, avtorica člankov ter knjig o gledališki umetnosti, **Neli Kodrič Filipič**, pisateljica za otroke in mladino, avtorica slikanic, stripov in mladinskih romanov, ter **Branko Soban**, upokojeni novinar, dolgoletni dopisnik *Dela* v tujini.

Ob prihodu so se vsi strinjali, da se je lepo vrniti v čas srednješolskih let na Pilonu, ki se jih spominjajo z nostalgijo ter veliko naklonjenostjo. Branka Sobana so se ti

časi letos še posebej dotaknili, saj mineva 50 let, odkar je njegova generacija zaključila srednjo šolo. Simona Semenič je izrazila veselje ob tem, da se je okrogle mize udeležilo tudi nekaj njenih nekdanjih profesorjev, in izpostavila njihovo razumevanje v času njenega šolanja. Diana Koloini se je spomnila sprva zadržanih odnosov med sošolci v razredu in povezanosti, ki se je skozi leta šolanja med njimi krepila. Pravi, da je skupnost, ki se zgradi v srednji šoli, nekaj zelo dragocenega. Neli Kodrič se spominja močne burje, značilne za ta okoliš, in neizmerne neprespanosti, ki je bila posledica prihajanja v šolo iz oddaljenih krajev.

Po uspešno opravljeni maturi na ajdovski gimnaziji so si začeli zarisovati svoje profesionalne poti. Ob tem so jih številne veščine in znanja, ki so jih usvojili v svoji mladosti, spremljala in jim odpirala nova obzorja. Danes so na svojih področjih zelo uspešni in priložnost smo imeli spoznati njihovo delo.

Simona Semenič zagotovo velja za eno najpomembnejših

sodobnih slovenskih dramatičark, tudi zaradi svojega drugačnega načina ubesedovanja. Velik del njenega ustvarjalnega opusa namreč zajema performans, v katerem svoje intimne in notranje premisleke skozi umetniški proces pregnete, oplemeniti s kritiko nedelujočih družbenih sistemov in se na odru kar sama ponudi gledalcem. Pravi, da se v današnjem času sicer briše meja med tradicionalnim gledališčem in sodobno umetnostjo. Performans ji predstavlja možnost raziskovanja, razume ga predvsem kot polje svobode, tako v vsebini kot v formi, kar ji dopušča, da gradi svojo pisavo. Tako raziskovanje pa je ali bi vsaj moralo biti namen sodobne literature.

Neli Kodrič Filipič je pisateljica za otroke in mladino. Njena dela odlikuje pestrost tem, s katerimi skuša otrokom in najstnikom približati probleme današnjega časa: nasilje v družini in med vrstniki, pomanjkanje strpnosti med ljudmi, spolno opredelitev, iskanje duhovnih vrednot, begunsko problematiko ... V pogovoru je izpostavila, da je v knjigah našla pot v svobodo, v svet. Prinašale so ji uvid v okolje, ki ga prej ni poznala. Skozi odrasčanje je v ospredje prihajala želja, da je vedno na strani zatiranih, ranjenih in neslišanih. Teh je v družbi veliko, torej svojo snov črpa iz vsakdana, ki nas obkroža. Ko človek napiše zgodbo, neko življenjsko stvarnost precedi skozi sebe in jo prek razmišljanja o določeni tematiki ponudi svetu v najboljši možni obliki. Zato se nas, zgodbe, ki so dobro in premišljeno napisane, tako dotaknejo.

V zadnjem času je mlade in malce starejše bralce nagovorila

z najnovejšim detektivskim in pustolovskim romanom *Fronta*, ki ga lahko beremo kot alegorijo sodobne družbe. V njem odlikuje današnji svet mladih, ki je razpet med realnostjo in virtualnostjo. Pravi, da je ob pisanju razmišljala o tem, da so današnji mladi izgubili pravico do nevednosti – vsakodnevno nas obkrožajo zgodbe z vseh koncev sveta in nemogoče se je izogniti množstvu novic, ki napolnjujejo um odrasčajočih posameznikov. To se ji zdi problematično.

Diana Koloini je pustila v pečat v mnogih slovenskih gledališčih. Ljubezen do gledališča jo spremlja že od malega. V pogovoru je izpostavila poseben čar, ki ga prinaša vstop v te hrame kulture. Kasneje je začela, tudi po zaslugi takratne srednješolske profesorice slovenščine, vedno pogostejše posegati po dramskih besedilih. Poudarila je, da je to posebna vrsta branja, ki pogosto ne doseže večjega števila bralcev, saj je prvotno namenjena uprizorjanju. A vseč ji je prav dejstvo, da je ta literarna zvrst toliko odprta, da ne usmerja bralca s podrobnostmi. Posebej jo je zaznamovalo prebiranje Molièrovih komedij. V knjigi *Slabo poznate naših src tančine* je v ospredje postavila ženske like njegovih komedij. O mestu žensk v današnji družbi ugotavlja, da kljub uspešni emancipatorni zgodbi feminizma 20. stoletja še nismo dosegli vsega. Glasovi žensk tudi v današnji razviti družbi niso v polnosti slišani, saj je slednja v osnovi še vedno patriarhalna, kar zavira poln razvoj ženske na področju politike, znanosti in umetnosti.

Branko Soban je svojo novinarsko pot začel kot športni novinar, kasneje pa je bil dolgoletni dopisnik *Dela* v tujini, v Kairu in nato v Moskvi. Po zavrnitvi druge akreditacije za dopisnika v

Moskvi je bili poročevalec z zasedanj parlamentarne skupščine Sveta Evrope (PACE) v Strasbourgu. Po upokojitvi piše kolumne in članke za sobotno prilogo *Dela*.

V pogovoru je z nami delil zanimive novinarske zgodbe, ki jih je objavil svojih v dveh knjigah: *Zločin brez kazni* in *Kazen brez zločina*. Razmišljal je o vlogi novinarja v današnjem svetu, ki mora biti občutljiv za družbene spremembe in kritični presojevalec družbenih odnosov. Opozarjati mora na položaj človeka in kršenje njegovih pravic, dostojanstva. Izrazil je veliko skrb nad položajem novinarjev v današnjem svetu, ki jim je pogosto odvzeta svoboda ali celo življenje, če odkrivajo teme, ki jih aktualne oblasti na različnih koncih sveta skrivajo. Poudaril pa je tudi delo novinarja na terenu: »Novinarstvo je eno samo iskanje zgodbe, izkušenj in izjemnih sogovornikov. Do njih ne pride, če niste na terenu. Zgodbe so med ljudmi.«

V zaključku so gostje zbrano občinstvo v svojih razmišljanjih nagovorili, zakaj je pomembno biti samozavesten in aktiven ustvarjalec časa ter kolikšna je moč literarne besede pri odkrivanju resnice o človeku in svetu, še posebej v času, ki človeku ni preveč naklonjen, in pri delu z ranljivimi skupinami.

Branko Soban je v predgovoru k prvi knjigi svojih intervjujev zapisal, da je »vse znanje tega sveta v knjigah in ljudeh.« Hvaležni smo našim nekdanjim dijakom, da so z nami delili svoje besede, zgodbe in knjige. To, kar smo doživeli, nas je obogatilo.

Laura Brataševac, mag. slov., in Mateja Ceket Odar, prof.

Pilonovci v Večnem mestu

Konec novembra smo Pilonovci kljub negotovim razmeram po dveh letih premora ponovno zbrali pogum in se odpravili na 4-dnevno jezikovno ekskurzijo v Rim, ki so se je udeležili dijaki 3. in 4. letnika gimnazije.

Poleg spoznavanja italijanske kulture, jezika in zgodovine smo se preizkusili tudi v vlogi vodiča. S pomočjo svojih mentorjev smo namreč večino vodenja po mestu in predstavitev znamenitosti pripravili sami.

Že na poti, ki je trajala približno devet ur, smo ob postankih na počivališčih vadili italijanščino ob naročanju kave. Ob prihodu v Rim smo kar takoj začeli z raziskovanjem mesta, saj je bil naš čas omejen, vremenska napoved pa ne preveč obetavna. Občudovali smo kulturne spomenike, mogočne bazilike in cerkve, praznično okrašene trge ter prehodili mnogo stopnic, med katerimi velja še posebej omeniti znamenite španske stopnice. Na trgu Piazza Navona se nam je pogled ustavil na mogočnih fontanah, v Pantheonu na znamenitem okulusu, na vrhu kupole Bazilike v Vatikanu pa se nam je odprl čudovit razgled na vatikanske vrtove in mesto Rim.

Svojevrsten vtis je na nas naredil obisk veličastnega Koloseja z okolico, ogled umetniško bogatih Vatikanskih muzejev ter sprejem slovenskega ambasadorja pri Svetem sedežu.

Čeprav je bil naš program natrpan in bogat s številnimi novimi informacijami, smo si vzeli čas tudi za sproščeno druženje, pohajkovanje in nakupovanje, ki pa je v Rimu veliko dražje kot v Sloveniji. Kljub temu smo si privoščili nekatere tradicionalne italijanske jedi, med katerimi nas je zagotovo najbolj navdušil tiramisù.

Veseli in hvaležni za nova spoznanja ter obogateni z novimi izkušnjami in lepimi spomini smo se v soboto pozno zvečer vrnili domov. Zagotovo pa se bomo še kdaj odpravili v Večno mesto, kar smo simbolično tudi pokazali z metanjem kovancev v Fontano di Trevi.

Udeleženci ekskurzije

Erasmus+

Bogati življenja, širi obzorja! / Enriching lives, opening minds!

To jesen je 47 dijakin in dijakov programa Predšolska vzgoja Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina izkusilo mobilnost v sklopu programa Erasmus+, in sicer so se udeležili praktičnega izobraževanja in usposabljanja v štirih evropskih državah: Litvi, Italiji, Portugalski in Španiji. Spoznavali so multikulturnost, timski duh in druge socialne veščine, z delom v vrtcih pa so okrepili poklicno kompetentnost.

Koordiniranje takega števila mobilnosti predstavlja velik izziv, sploh v časih »nove resničnosti«, ko se vse prilagaja najprej upoštevanju pogojev za zajezi- tev koronavirusnih okužb in šele nato ostalim potrebam. Dvotedenske mobilnosti v Litvi, Španiji in na Portugalskem smo uspešno izpeljali, medtem ko je 13 dijakin skupaj s spremljevalno učiteljico, ki so potovale v Palermo, večino časa preživele v karanteni v hotelu. Kljub tej negativni izkušnji pa mi zavzetost dijakov za aktivno sodelovanje na tovrstnih projektih vedno znova daje voljo in moč, da vztrajam pri mentoriranju.

Dijaki so začutili, da so mobilnosti, ki jim jih omogoča Evropska komisija, tista priložnost, ki jih oblikuje kot Evropejce, jim širi obzorja, krepi odgovornost in kritično mišljenje, jim omogoča medkulturni dialog in s tem tolerantnost in sočutje. Shema programa Erasmus+ za naslednja štiri leta še naprej podpira krepitev vseživljenjskih kompetenc, zato se bomo še naprej trudili sodelovati.

Karmen Lemut, mag. org.

Izkušnje nas bogatijo. Dijakinje, ki so praktično usposabljanje opravljale v tujini, so se v Slovenijo vrnile bogatejše za obilo novega znanja, predvsem pa nepozabnih doživetij. Otroke in vzgojiteljice v vrtcih ter različne kulture, ki so jih spoznale, bodo ohranile v najlepšem spominu. To lahko razberemo iz njihovih vtisov, ki so jih zapisale ob vrnitvi.

Potovanje na Portugalsko

Ko sem med poletnimi počitnicam izvedela, da sem sprejeta na sodelovanje pri projektu Erasmus+ na Portugalskem, sem se tega zelo razveselila. Septembra so se pričele priprave, na katerih smo se seznanili z namenom mobilnosti in zadolžitvami v okviru sodelovanja v projektu. Koordinatorica projekta nas je redno obveščala preko platforme MS Teams. Vesela sem bila tudi, da so nam omogočili učenje portugalščine.

Čeprav me je skrbela situacija glede covida, sem bila teden dni pred odhodom polna pričakovanj. Prvič sem namreč potovala z letalom, prvič sem bila na letališču, prvič sem odšla tako daleč od doma in tudi prvič sem bila toliko časa od doma. Let je bil prijeten. Počutila sem se sproščeno, kot da bi se vozila z avtobusom ali vlakom.

Ana Jurca

Med španskimi malčki

Prakso sem opravljala v zasebnem vrtcu v Španiji. V njem se izvajajo različne dejavnosti za otroke, tudi tečaj plavanja. Moja mentorica ni dobro govorila angleško, a se je potrudila in nam razložila pravila in potek dela.

Pomagala sem v skupini najmlajših otrok; najmlajša deklica je štela osem mesecev, najstarejši otrok pa eno leto in pol. Ti otroci še ne znajo vsi hoditi, zato se večinoma plazijo. S sošolko sva izvedli dejavnost na temo noči čarovnic - otrokom sva pobarvali dlani, ki so jih otroci nato odtisnili in oblikovali v duhce.

V španskih vrtcih se poslužujejo metod tomatis, montessori in waldorfske pedagogike. V španskem vrtcu je bolj sproščeno kot v Sloveniji. Vzgojiteljice so venomer nasmejane, četudi jim gre vse narobe, pa tudi malčki so mi s svojimi nasmehi lepšali dneve.

V teh dveh tednih sem se naučila marsikaj novega. Upam, da bom imela še priložnost opravljanja prakse v tujini. Po tej izkušnji sem še trdneje prepričana, da si želim postati vzgojiteljica.

Erna Štenberger

V litovskem vrtcu

Septembra sem izkusila mobilnost Erasmus+ v Vilni, prestolnici Litve. Prakso sem opravljala v zasebnem mednarodnem vrtcu Katino Dienesles, ki ima po mestu razpršene štiri enote. Do vrtca, ki se nahaja v mirni soseski, sem se z avtobusom vozila skoraj eno uro. Že prvi dan sem bila presenečena nad zgradbo vrtca. Gre namreč za veliko večnadstropno stanovanjsko hišo, preurejeno v vrtce. Oprema je minimalistična, tla in pohištvo so leseni. Hrana je zelo zdrava, saj vključuje veliko sadja in zelenjave. Delala sem v skupini *Toddlers* (»Malčki«), v kateri so otroci šteli od 2 do 3 leta.

Vzgojni program litovskih vrtcev je zelo podoben kot v slovenskih vrtcih, saj v obojih sledijo načelom in ciljem kurikula. Vzgojiteljice v Litvi otrokom pripravljajo zanimive, poučne vodene dejavnosti na izbrano temo, ki jih pogosto izvajajo zunanji izvajalci. V mesecu septembru so denimo izvajali vodene dejavnosti na temo o medicini. Ker je vrtce mednarodni, vzgojiteljice govorijo v angleščini.

Otroci v Litvi v vrtcu preživijo veliko več časa kot otroci v Sloveniji. Starši v Litvi začnejo

z delom kasneje, zato lahko otroci prihajajo v vrtec od 7.30 dalje, odhajajo pa okrog 18.00. Najbolj nenavadno se mi je zdelo, da se po kosilu oblečejo v pižame in zaspijo.

Hana Gerbec

Doživetja s Sicilije

Dvotedenska mobilnost v tujini je prav zagotovo posebna izkušnja. V času, preživetem stran od doma, na Siciliji, smo se naučile veliko novega o drugih ljudeh in tudi o sebi. Postale smo bolj samostojne, delovale smo v ekipi, se prilagajale ena drugi ter skupaj premagovale razne ovire, s katerimi smo se soočile med mobilnostjo. Velika preizkušnja je bila na primer enotedenska karantena.

Mojca Pregelj

Berlin 2021

Gimnazijci iz 3. in 4. b, ki se učimo nemščine, smo se v začetku decembra za slab teden odpravili na ekskurzijo v Berlin. Spremljala sta nas ga. Katarina Poljšak, naša učiteljica nemščine, in g. Matjaž Trošt, sicer učitelj matematike, a tudi izkušen vodnik.

Že ob vstopu v državo sem opazil izredno skrb za dosledno spoštovanje covid-ukrepov, ki pa so v državi z dobrimi 80 milijoni prebivalcev skrajno potrebni. Poslužujejo se tabel z napisom 2G, za upoštevanje pogoja PC, ali napisom 3G, za pogoj PCT. Ob tem pa na nošenje mask in preverjanje izpolnjevanja pogojev opozarjajo tudi »Ljudje v odsevnih jopičih«, ki stojijo na vhodih večine zaprtih prostorov.

Sicer pa so prebivalci etnično zelo različni; od Indonezijcev do Balkancev in seveda tipičnih Nemcev, ki se najboljše znajdejo v lokalnem baru in radi nazdravijo »Prost!« tudi skupini slovenskih dijakov, ki se je v prostem času odpravila poskusit klasični nemški Pils.

Z vodenimi ogledi muzejev, spomenikov ipd. Nemci priznavajo, da jih je dejanj Nemčije med 2. svetovno

vojno sram, vendar o njih odprto govorijo, saj se zavedajo, da bi se v nasprotnem primeru zgodovina lahko ponovila.

Samo mesto Berlin se mi še zdaj zdi nepredstavljivo veliko, na kar so me vsak večer opozarjale utrujene noge, in zgodovinsko bogato. Vendar bi na področju kulturne dediščine raje izpostavil nekoliko manjše mesto, dobre pol ure z S-Bahnom (primestnim vlakom) od Berlina, to je Potsdam. V tem mestu se skoraj dobesedno za vsakim vogalom najde bodisi ogromna palača, mestna vrata, svetovno znan Most vohunov, cela Nizozemska četrt in še bi lahko našteval.

Ekskurzijo v Berlin bi priporočal vsem srednješolcem, ki se učijo nemščine. Teh nekaj dni je bilo nepozabnih, saj smo za kratek čas izkusili nekoliko drugačen način učenja in življenja izven šolskih klopi, v nemško govorečem okolju. Obenem pa smo se tudi družili in se zabavali, tako z vrstniki kot tudi s profesorji – v mislih imam bitke s snežnimi kepami.

Miha Kočever, 3. b

